

החשב הכללי - ועדת הפטור

מספר פרוטוקול 2093

פרטים כלליים

המשרד הפונה	התקבל בוועדת הפטור	תאריך דיון
מ.האוצר - מטה החשב הכללי	09.08.2022	14.08.2022

פרטי ההתקשרות המבוקשת

נושא ההתקשרות	מטרת הפניה	תקנת חוק	מועד החלטת ועדת מכרזים הפונה	מספר פנייה
ניהול הלוואות תקציביות לרשויות מקומיות ולתאגידי מים וביוב	הארכת התקשרות	(3)(4)(ב)3	19.07.2022	8000775182

חברי ועדה נוכחים	תפקיד	תפקיד בוועדה
עמוס שקדי	סגן בכיר לחשב הכללי	יו"ר ועדה
אריאל פרץ	יועץ משפטי	יועץ/ת משפטי/ת
גל אמיר	מנהל מינהל הרכש הממשלתי	חבר/ת ועדה

החלטת הוועדה

הוועדה ממליצה על: אישור ההתקשרות לפי תקנה (3)(4)(ב)3 לתקנות חובת המכרזים

תקופת התקשרות התקשרות המשך נוספת הערות: ספקים

שם ספק	ח.פ.	סטטוס ספק	סוג ספק
מרכנתיל דיסקונט בע"מ(מוניציפל)	520029281		

פרטי תקופה

תאריך תחילה	תאריך תחילה מאושר	תאריך סיום מבוקש	תאריך סיום מאושר	אומדן	סכום מאושר	מטבע
23.08.2022	23.08.2022	22.08.2023	22.08.2023	1,200,000	1,200,000	שקלים ישראלים חדשים

ההחלטה מותנית באישור של: החשב הכללי

דיון ונימוקים

- מטה החשב הכללי במשרד האוצר (להלן - **המטה**) מבקש התקשרות המשך עם בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן - **הבנק**) לטובת ניהול הלוואות תקציביות שהועמדו לרשויות מקומיות בהבראה והלוואות מים שהועמדו לרשויות מקומיות ולתאגידי מים וביוב.
- סעיפים 140ג לפקודת העיריות [נוסח חדש] ו-35 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], קובעים כי תכנית הבראה הינה תכנית להבראת הרשות המקומית, אשר נועדה להביא לכך שהוצאותיה בתקציבה הרגיל בכל שנה לא יעלו על הכנסותיה, וכן להסדיר את חובות העבר שלה, כולם או חלקם.
- במסגרת תכנית הבראה, נדרשת הרשות המקומית לנקוט צעדי התייעלות וצעדים להגדלת הכנסותיה, לצד כיסוי חובות עבר, וניתן לה סיוע לכיסוי חלק מהגרעון המצטבר שלה באמצעות מענקים או היתרי אשראי לזמן ארוך. היתרי האשראי נחלקים

לשלושה סוגים: נטילת אשראי בנקאי ללא בטוחות מטעם המדינה, נטילת אשראי בנקאי עם אישור להמחאת הזכות למענק איזון או נטילת אשראי מתקציב המדינה במקרים שבהם הרשות המקומית אינה מוצאת גורם אחר שיעמיד לה אשראי.

4. המדינה מעמידה הלוואות תקציביות כסיוע לרשויות מקומיות ולתאגידי מים וביוב (להלן – **הגופים הזכאים**), לטובת הסדרת משק הביוב. עם חקיקת חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, והקמת תאגידי המים, החלה הממשלה גם בהעמדת הלוואות כסיוע לגופים הזכאים, לצורך הקמת פרויקטים חדשים והרחבות של מתקנים קיימים בתחום הביוב, אשר מוקמים בד"כ באמצעות מענק חלקי מתעריף המים והיתר ממומן באמצעות אשראי פרטי שלוקח הגוף הזכאי ומוחרז לאורך השנים באמצעות דמי מים או היטלים שונים. הגופים זכאים, אשר אינם מוצאים גורם אחר שיעמיד להם אשראי, שכן החוסן הפיננסי שלהם לא מספק לצורך גיוס אשראי פרטי שיממן את פעילות ההקמה עד לקבלת ההחזר משלימים את המימון בעזרת אשראי מהמדינה.

5. ביום 3 בדצמבר 1998 התקשרה ממשלת ישראל עם בנק אוצר השלטון המקומי (לימים בנק דקסיה ישראל בע"מ, מוניציפל בנק בע"מ וכיום בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ) בהסכמי המשך להסכמים מיום 31 במרץ 1968 ומיום 17 בנובמבר 1985 לניהול פיקדונות החשב הכללי המתייחסים לחשבונות של הרשויות המקומיות לתקופה של 10 שנים החל מיום 1 בינואר 1999. במסגרת זו שימש הבנק גם כסוכן לניהול הלוואות תקציביות הניתנות לרשויות מקומיות ולגופים זכאים. התקשרות זו הוארכה מספר פעמים בוועדת הפטור לפי תקנה 3(14) לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 (להלן – **התקנות**).

6. בשנת 2011 פרסמה ועדת מכרזים להתקשרות עם סוכן לניהול הלוואות מתקציב המדינה הניתנות לרשויות מקומיות ולתאגידי מים וביוב את מכרז מס' 003-2011 לניהול הלוואות מתקציב המדינה הניתנות לרשויות מקומיות ולגופים זכאים (להלן – **הלוואות מים וביוב**). במסגרת מכרז זה זכה הבנק כהצעה יחידה ונחתם עמו הסכם לתקופה של עשר שנים, מיום 23 בפברואר 2012 ועד ליום 22 בפברואר 2022 (להלן – **ההסכם**).

7. יצוין כי ההסכם אמנם נחתם עבור הלוואות מים וביוב, אך בסעיף 6.8 לו נקבע כי "הממשלה תהיה רשאית, בהסכמת הבנק, להעביר לניהול של הבנק הלוואות הניתנות בפועל מתקציב המדינה לגורמים נוספים ו/או ללוויים כהגדרתם בהסכם בתחומים ובתנאים שייקבעו על ידי הממשלה על פי שיקול דעתה הבלעדי".

8. ביום 17 ביוני 2012, ועדת המכרזים הבין-משרדית לפרסום קול קורא להעמדת אשראי לרשויות מקומיות, מצאה כי לצורך מימון תכניות ההבראה יש צורך בהעמדת הלוואות מתקציב המדינה, לטובת רשויות מקומיות אשר אינן מצליחות לגייס אשראי אחר נוכח מצבן הכלכלי, ואישרה להרחיב את ההסכם לטובת ניהול הלוואות תקציביות לרשויות מקומיות בהבראה (להלן – **הלוואות לרשויות בהבראה**), בכפוף לאישור ועדת הפטור. ביום 14 באוגוסט 2012 אישרה ועדת הפטור את הרחבת ההתקשרות בהסכם על פי תקנה 3(4)(ב)(3) לתקנות, עד ליום 12 במרץ 2022.

9. התמורה של הבנק בגין ניהול הלוואות על פי ההסכם הוא מרווח של 0.16% מכל תשלום המגיע לממשלה במסגרת גביית ההחזרים. הריבית בהלוואות מים וביוב עומדת על 2.66% והריבית בהלוואות לרשויות בהבראה עומדת על 4.7%, כאשר מרווח הבנק נלקח מתוך שיעור ריבית זה.

10. היקפי הלוואות לרשויות בהבראה הלך והצטמצם בשנים האחרונות, ואף יש מגמה של רשויות מקומיות שמצבן השתפר והן פורעות הלוואות תקציביות באמצעות אשראי בנקאי, שבעבר לא הצליחו לקבל, וכעת מצאו גורם שמוכן להעמיד להן אשראי בריבית נמוכה יותר מהריבית המקורית באשראי התקציבי. עם זאת, רשויות מקומיות חלשות נדרשות לעיתים להלוואות תקציביות בשל סירוב של בנקים להעמיד להן הלוואה בשל הסיכון הגלום בכך.

11. גם בתחום המים והביוב, היקף הלוואות לגופים הזכאים הצטמצם לאורך השנים, וכן הוגדרו קריטריונים מגבילים יותר לגופים הזכאים, כך שרק גופים המשויכים לרשויות חלשות ע"פ קריטריון של מדד חברתי-כלכלי יהיו זכאים להלוואות. מנגד, ייתכן גידול בהעמדת הלוואות מים וביוב לאור החלטות ממשלה שהתקבלו לאחרונה עבור אזורים ייעודיים, הכוללות חיזוק תשתיות מים וביוב באותם אזורים.

12. ביום 13.02.2022 ועדת הפטור אישרה הארכת התקשרות עם הבנק לתקופה שמיום 23.02.2022 ועד ליום 22.08.2022 מכוח תקנה 3(4)(ב)(3) לתקנות חובת המכרזים תוך ההברה כי הארכת התקשרות מעבר לתקופה זו תיבחן לאחר הצגת הבחינה שתהיה על הגורמים הרלוונטיים: היחידות המקצועיות בחשכ"ל, רשות המים ובמשרד הפנים, לגבי הצורך העתידי בהלוואות מים וביוב ובהלוואות לרשויות בהבראה בעתיד והיקף המציעים הפוטנציאליים הצפוי במכרז חדש, ככל שיפורסם, ובתוך כך את הכדאיות הכלכלית של פיתוח מערכת חדשה לניהול הלוואות מדינה בהיקפים הנ"ל בקרב בנקים שאין להם מערכת כזו.

13. להלן מסקנות הבחינה שבוצע ע"י הגורמים הרלוונטיים:

13.1. בהמשך לדיון מיום 26 בינואר 2022, התקבל מרשות המים צפי להלוואות תקציביות בשנים הקרובות. לפיו היקף הלוואות צפוי לעמוד בשנים הקרובות על כ-75 מלש"ח. היקף הלוואות לרשויות בהבראה לא צפוי לעלות על 10 מלש"ח בשנה.

13.2. לאור העובדה שיש בנקים נוספים שמתחרים על נתח השוק המוניציפלי, לא נכון להאריך את ההתקשרות עם הבנק בפטור ממכרז לתקופה ממושכת. בהקשר זה יצוין כי בנק אגוד אשר רכש חלק מתיק הלוואות בהיקף של כ-100 מלש"ח. בעת רכישת מוניציפל בנק בע"מ התמזג מאז בנק אגוד עם בנק מזרחי טפחות בע"מ, כך שיש בנק נוסף שמעוניין בתיק האשראי הנ"ל.

13.3. כאמור בסעיף 17.1 להסכם, בתום ההתקשרות, החשב הכללי רשאי להשאיר את הטיפול בהלוואות העבר בבנק או להעבירם לגורם אחר. מטעמי יעילות וחסכון, החשב הכללי מחליט להשאיר את הטיפול ביתרת ההלוואות הבלתי מסולקות, בידי הבנק.

13.4. מכיוון שרוב ההלוואות במסגרת המכרז החדש ינתנו לתאגידי מים, רשות המים תוביל את כתיבת המכרז החדש ומטה החשב הכללי הוא זה שיפרסם את המכרז. בשונה מהמכרז הקודם, ככל שיתקבלו מספר הצעות זהות, בדומה למכרז הלוואות לדיוור, יתכן ויבחרו מספר זוכים במכרז.

13.5. לו"ז להליך המכרזי :

13.5.1. פברואר 2023 – פרסום המכרז

13.5.2. מרץ 2023 – שאלות הבהרה

13.5.3. מאי 2023 - בחירת זוכה

13.5.4. אוגוסט 2023 – סיום תקופת הפעילות לזוכה חדש, ככל שיהיה, לכל המאוחר.

14. עד לסיום כלל התהליכים של כתיבת המכרז החדש ובחירת זוכה, ומכיוון שקיימות הלוואות פעילות, נדרש להאריך את ההתקשרות בפטור ממכרז עם הבנק לשנה מתום ההארכה הנוכחית.

15. בתקופה של שנה עד ליום 22 באוגוסט 2023, מרווח הריבית המשוער שהבנק יקבל יעמוד על כ-1,200,000 ש"ח כולל מע"מ.

16. התקשרות ההמשך בתנאים זהים להתקשרות המקורית.

מאשרים

פרטי אישור	שם פרטי ושם משפחה	תפקיד	תפקיד בוועדה	הערות
אישור	גל אמיר	מנהל מינהל הרכש הממשלתי	חבר/ת וועדה	
אישור	אריאל פרץ	יועץ משפטי	יועץ/ת משפטי/ת	
אישור	עמוס שקדי	סגן בכיר לחשב הכללי	יו"ר ועדה	
אישור	יהלי רוטנברג	החשב הכללי באוצר	גורם מאשר נוסף	

אישור החשב הכללי:

אני מחליט על אישור ההתקשרות כמפורט בהחלטה מספר 3000005756 לעיל,

לפי תקנה 3(4)(ב)(3) לתקנות חובת המכרזים.